

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2005. április 6.)

Olaszországnak a hajózás finanszírozására nyújtandó állami támogatási rendszeréről

(az értesítés a C(2005) 844. számú dokumentummal történt)

(Csak az olasz nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2006/599/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó Szerződésre, különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első pontjára,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyék meg észrevételeiket az említett cikkeknek megfelelően,

mivel:

(4) A Bizottság 2003. április 30-án kelt levelében közölte az olasz hatóságokkal, hogy a bejelentett támogatási rendszerrel kapcsolatosan a Szerződés 88. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárás megindításáról határozott.

(5) Az eljárás megindításáról szóló döntést az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽¹⁾ hirdették ki. A Bizottság felhívta az érdekelt felek figyelmét, hogy tegyék meg észrevételeiket.

(6) A Bizottsághoz érdekelt harmadik féltől észrevétel nem érkezett.

(7) Az olasz hatóságok válaszul 2003. június 4-én, 2003. július 22-én és 2004. június 3-án kelt levelükben megtették észrevételeiket a Bizottság 2003. április 30-i határozatára. 2004. január 27-én találkozóra került sor az olasz hatóságok és a Bizottság között.

I. ELJÁRÁS

(1) 1998. november 26-án a Bizottság jóváhagyta az 1997. július 31-i 261. sz. törvény 5. cikke szerint létrehozott speciális garanciaalapot a hajózás finanszírozására és úgy határozott, hogy a támogatási rendszer által előírányzott támogatás emelkedjen 1 %-ra.

(2) Az 1997. július 31-i 261. sz. törvény 5. cikkét az 1998. november 30-i 413. sz. törvény módosította. 2001. május 16-án az olasz hatóságok bejelentették a Bizottságnak a pénzügyminiszter költségvetéséről és gazdasági programozásról szóló 2000. december 14-i, a garancia támogatási rendszert kiegészítő rendeletét, fenntartva azt az álláspontot, hogy ezeknek a módosításoknak és kiegészítéseknek köszönhetően a rendszert magát támogatásmentesnek kellett volna nyilvánítani. Ennek a bejelentésnek az alapja ez a határozat.

(3) A bejelentést követően további információszerzés céljából levélváltás történt az olasz hatóságokkal. A Bizottság ezen kívül számos esetben informálisan is felkereste az említett hatóságokat és az illetékes külső tanácsadókat, melyekkel két különböző időpontban találkozott.

(8) Az olasz hatóságok 2004. november 3-án kelt levelükben arra kérték a Bizottságot, hogy foglaljon állást ebben az ügyben. A Bizottság 2004. december 22-én levélben válaszolt és nem kapott több levelet az olasz hatóságoktól.

II. A TÁMOGATÁS LEÍRÁSA

(9) A „*Fondo speciale di garanzia per il credito navale*”-t („az Alapot”) az 1997. július 31-i 261. sz. törvény 5. cikkével összhangban hozták létre. Nyilvános pályázati kiírást követően a pénzügyi, adminisztrációs és technikai irányítást a Mediocredito Centrale SpA („Mediocredito”) számára ítélték meg. Az Alap a bankok által olasz és külföldi hajótulajdonosoknak, olasz hajógyárakban végzett munkákra, hajógyártásra és -átalakításra nyújtott kölcsönök visszafizetésének elmaradásából származó kockázatok fedezésére szolgál. Ebből a célból kifolyólag az Alap a hajótulajdonosoknak másodfokú *end-financing* garanciát ad. Az olasz hatóságok megerősítették, hogy az alap még nem működik és ezért még semmilyen garancia nyújtására nem került sor.

⁽¹⁾ HL C 145., 2003.6.21., 48. o.

- (10) A finanszírozás időtartama nem lehet több 12 hónapnál, összege nem lépheti túl a hajó szerződött árának 80 %-át, a kamatláb nem lehet alacsonyabb az OECD tanács 1981. augusztus 3-i határozatában és annak módosításaiban meghatározottnál, vagy a piaci kamatnál olyan esetekben, mikor a finanszírozásban nem játszott szerepet a kamatteher csökkentésére irányuló más közpénzből történő támogatás. Ezen kívül a finanszírozást a első szintű jelzálog garantálja, melynek tárgya maga a hajó.
- (11) A támogatási rendszer azon hajótulajdonosok számára biztosít garanciákat, akiket a Mediocredito a rendeletben szabályozott feltételek alapján gazdaságilag és pénzügyileg egészségesnek nyilvánít.
- (12) A garancia a teljes finanszírozási összeg maximum 40 %-át teheti ki, illetve eddig a határig fedezheti 90 %-ban a bankok által a tőkére megállapított veszteséget, a szerződéses kamatot és a késedelmi kamatot, a hitel-visszafizetésre irányuló jogi eljárás kezdetekor érvényben levő kamatnál nem magasabb kamatot, továbbá a jogi és bírósági és az azon kívül felmerült költségeket.
- (13) Az Alap kedvezményezettjeire érvényes egyszeri támogatás fix és a kezdetekben a garantált összeg 1,6 %-ában határozták meg, függetlenül a garantált hitel időtartamától. Az olasz hatóságok ezt követően tájékoztatták a Bizottságot az egyszeri prémium újra történő meghatározásának, annak a 12 éves időtartamot felölelő tevékenységekre garantált összeg maximum 2,3 %-ára való emelésének (rövidebb futamidejű hiteleknél arányosan csökkentett) szándékáról. A 2,3 %-os egyszeri támogatás megfelel egy 12 éves hitel vissza nem térített garantált összegére vetített 0,5 %-os éves díjtételnek.
- (14) Az olasz hatóságok egy olyan kockázat-differenciálási mechanizmus bevezetését tervezték, melynek alapján a különböző projektekre különböző, a bennük rejlő kockázat szerinti prémiumot alkalmaznának. Ezt a rendszert azonban csak nagy vonalakban írták le és a Bizottság részére nem juttattak a finanszírozásra vonatkozóan egyéb részletet vagy információt.
- (15) A Bizottság arra is kíváncsi volt, hogy az állam által nyújtott garancián alapuló, az összes kedvezményezettnek az egyes finanszírozott projektek kockázatától függetlenül ugyanazt az összeget juttató, olyan ágazatban működő támogatási rendszer, ahol ilyen garanciák nyújtására létezik piac, tekinthető-e minden valószínűség szerint önfinanszírozásra képes rendszernek.
- (16) Ezen kívül a Bizottság kétségét fejezte ki afelől is, hogy a kedvezményezettek prémiumai megfelelnek a piacnak, illetve, hogy elegendőek a támogatási rendszer összes költségének fedezéséhez.
- (17) Végül a Bizottság nem zárhatta ki azt sem, hogy a kölcsön legkockázatosabb, mindössze 10 %-os része nem bizonyul elegendő garanciának a kölcsönadó számára a kölcsönt igénybevevő hitelképességének megfelelő értékeléséhez és minimálisra csökkentse a tranzakcióval kapcsolatos kockázatokat.

IV. OLASZORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (19) Az olasz hatóságok szerint az Alap a következő okok miatt nem minősül támogatásnak:
- az Alap által meghatározott feltételeknek megfelelően a garancia csak magas gazdasági kritériumoknak megfelelő és az átlagosnál alacsonyabb kockázattal bíró hajótulajdonosoknak nyújtható; a kedvezményezettek hasonló kockázati besorolása következtében nem feltétlenül szükséges a prémiumok közötti jelentős különbségtétel;
  - különböző, Olaszországban működő hitelintézetek által elvégzett piackutatás alapján piac hasonló garanciára vonatkozó átlagos költsége gyakorlatilag megegyezik az olasz hatóságok által meghatározottal.
- (20) Ezeket követően az olasz hatóságok 2004. június 3-án kelt levelükben jelezték, hogy készek egy eltérő prémiumot alkalmazó, a finanszírozott projekt kockázatán alapuló rendszer bevezetésére. A rendszer kiindulásként évi 0,5 %-os prémiumot irányoz elő. A prémiumok gyakorlatilag a kedvezményezettek projektjeinek időtartama és kockázata szerint változnának. Három fajta besorolás lenne várható. A legalacsonyabb kockázati besorolás alapján 12 éves időtartamra történő finanszírozás esetén a kedvezményezettnek ítélt egyszeri prémium 2,065 %-ának lenne megfelelő, 2,603 % a közepes kockázatúak számára és 3,142 % a magas kockázattal bíróknak. Ez kevésbé kockázatos projekteknél a garantált összeg 0,4563 %-os éves értékének felel meg, míg a legkockázatosabb projekteknél 0,6562 %-ot jelentene.

III. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI

- (15) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kétségének adott hangot, hogy a hajófinanszírozásra nyújtott olasz garanciaalap megfelel-e a Szerződés 87. és 88. cikkének a garancia formájában nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló 2000. március 11-i közlemény („közlemény a garanciákról”) ⁽²⁾ 4.3. pontjában meghatározott összes feltételnek, melyek révén kizárható lenne az állami támogatás megléte.

⁽²⁾ HL C 71., 2000.3.11., 14. o.

- (21) A hatóságok hat gazdasági és pénzügyi paraméter alapján különböző értékcsoportokat különítenének el annak értékelésére, ha egy potenciális kedvezményezett részt kíván venni a rendszerben. A kérelmező ezen paraméterek figyelembevételével megállapított teljes hatékonysága alapján a három kockázati kategória egyikébe kerülne. Viszont ezt a rendszert még nem tökéletesítették és az olasz hatóságok sem szolgáltattak több, a működésre vonatkozó gyakorlati részlettel.

V. ÉRTÉKELÉS

1. A támogatás léte a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében

- (22) A Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint egy olyan intézkedésben, ahol a tagállamok közti kereskedelemről van szó a közös piaccal összeegyeztethetetlen az államok által, vagy állami erőforrások útján nyújtott támogatás, mely egy ilyen vállalatot előnyben részesítve versenytorzító hatású vagy annak bizonyulhat.
- (23) Az elbírálendő intézkedés a bankok által a hajótulajdonosoknak, az olasz hajógyárak területén levő hajók gyártására vagy átalakítására nyújtott finanszírozás fedezésére szolgáló garanciaalapból áll. A Bizottság jelezte az intézkedéssel kapcsolatos álláspontját a Szerződés 87. és 88. cikkének a garancia formájában nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló közleményben („közlemény a garanciáról”) ⁽³⁾.
- (24) A garanciákról szóló közlemény magyarázattal szolgál, hogy az állami garancia mely okokból kifolyólag jelenthet állami támogatást: „Az állami garancia lehetővé teszi a kölcsönt kérő számára, hogy olyan kölcsönt vegyen fel, melynek feltételei jobbak, mint a pénzpiacon hozzáférhető hasonló konstrukciók. Az állami garanciának köszönhetően a kölcsönt kérőnek megvan a lehetősége a csökkentett kamatok megkapására, vagy kisebb fedezet szolgáltatására. Az állami garancia nélkül esetenként nem lenne képes olyan pénzügyi intézményt találni, mely bármilyen feltételekkel kölcsönt biztosítana számára. (...) Az állami garanciából eredő előny abban rejlik, hogy a viszonylagos kockázatot az állam vállalja. Ezt a kockázatvállalást elvileg megfelelő díj formájában kellene kiegyenlíteni. A díjról való lemondás az államnak erőforrás-vesztéséget jelent, ugyanakkor kedvezményt a vállalkozás számára. Következésképpen a 87. cikk (1) bekezdésének értelmében az állami támogatás abban az esetben is fennáll, mikor a felkínált garanciához nem kapcsolódik semmilyen kifizetés” ⁽⁴⁾.

a) Gazdasági előny

- (25) A tényállásnál annak megállapításáról van szó, hogy a garanciára kínált prémiumok megfelelnek-e egy összehasonlítható piaci árnak. Az állami támogatások ellenőrzé-

sének általános elveiből és az idézett rendelkezésekből következik a garanciákról szóló közlemény elve: egy garancia állami támogatástól való mentességének mérőeszköze a piac. Valójában, ha az állam a garanciáért cserébe olyan díjban részesül, mely megegyezik azzal, amit egy magáncég kapna ugyanolyan kedvezményezettől, a kedvezményezettnek nem származna semmilyen előnye és az állam befektetőként, vagy a pénzpiacon tevékenykedő magánhitelezőként lenne jelen. Ellenkező esetben, ha a kedvezményezettek által fizetett ár és a garanciára alkalmazott feltételek kedvezőbbek a piaci árnál és feltételeknél, egyértelműen megállapítható a gazdasági előny a kedvezményezett számára, tehát a Szerződés értelmében (ha az egyéb feltételeknek eleget tettek) állami támogatásról van szó.

- (26) A garanciákról szóló közlemény 4.3. pontja hat olyan feltételt jelöl meg, melyek alapján a Bizottság meg tudja határozni, hogy egy állami garanciákkal működő rendszer állami támogatásnak minősül-e. Ezért a Bizottságnak mindenek előtt azt kell értékelnie, hogy a bejelentett rendszer megfelel-e ezeknek a feltételeknek, hiszen ezzel azonnal ki lehetne zárni a támogatási elemeket.

- (27) A 4.3. pont szerint az állami garancián alapuló rendszerek a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében nem minősülnek támogatásnak, amennyiben megfelelnek a következő feltételeknek:

- a rendszer nem engedi garanciák nyújtását olyan kölcsönt felvevőknek, amelyeknek pénzügyi nehézségei vannak;
- a kölcsönt felvevő az alapelvnek megfelelően képes a pénzpiacokon piaci feltételek mellett állami beavatkozás nélkül kölcsönt felvenni;
- a garanciák meghatározott pénzügyi tevékenységhez, meghatározott maximális összeghez köthetők, nem teszik ki más meglévő kölcsönök (vagy más pénzügyi kötelezettségek) 80 %-át (kivéve, ha kötvényekről vagy hasonló értékpapírokról van szó) és nem meghosszabbíthatóak;
- a rendszer alkalmazása a kockázat reális értékelésén alapul, oly módon, hogy a kedvezményezett vállalkozás által fizetett díjak minden valószínűség szerint lehetővé teszik magának a rendszernek az önfinanszírozását;
- a rendszer gondoskodik azokról a feltételekről, melyek alapján a jövőbeni garanciákat nyújtják, illetve a legalább évenkénti ciklikussággal ellenőrzött általános pénzügyi támogatásról;

⁽³⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽⁴⁾ A közlemény 2.1.1. és 2.1.2. pontjai.

f) a díjak a garancia nyújtásakor fedezetet biztosítanak az abból adódó általános kockázatokra, a rendszer adminisztrációs kiadásaira, továbbá – ahol a rendszer elindításában az állam alapokat von be – a tőke megfelelő megtérülésére.

(28) A Bizottság megjegyzi, hogy ebben az esetben az a), b), c) és e) pontok teljesülnek, míg a d) és f) pontok már nem, mivel az állam által vállalt kockázatra nem nyújt fedezetet *megfelelő díjfizetés*.

(29) A közlemény 4.3. pontjának d) és f) alpontjai értelmében a rendszer alkalmazásának oly módon kell a kockázat reális értékelésén alapulnia, hogy a rendszer valóban képes legyen az önfinanszírozásra és az összegyűlt hitel-díjak elegendőek legyenek a garancia nyújtásával járó általános kockázat valamint a rendszerrel kapcsolatos adminisztrációs költségek (illetve amikor az állam vonja be a rendszer elindításához a kezdőtőkét, a megfelelő tőkemegtérülés) fedezésére. Olaszország nem tudta a Bizottságnak bebizonyítani, hogy a rendszer által előírt nyújtott prémiumok garantálni tudják annak önfinanszírozását és fedezik az adminisztrációs költségeket.

i. A javasolt prémium elégtelensége

(30) A pénzpiacon aktív hitelintézetek erre a típusú garanciára magasabb prémiumot kérnének, mivel egyedül 2,3 % valószínűleg nem bizonyul elegendőnek az esetleges mulasztásokkal járó, akárcsak az adminisztráció összes költségének fedezésére. Ugyanez érvényes a 2004. június 3-án kelt levélben említett 2,065 %–2,603 %-ig terjedő prémiumsávra.

(31) Az olasz hatóságok korábban nem rendelkeztek hasonló állami garanciát nyújtó rendszerekkel, és ezért nincsenek olyan megbízható történelmi vagy statisztikai adataik (az ágazat mulasztásainak foka, a rendszer bevételei, illetve működtetésének valós adminisztrációs költségei), melynek alapján bizonyítani lehetne a rendszer önfinanszírozását.

(32) Az olasz hatóságok szerint a javasolt prémium hasonló piac referenciaértékeiből származik, és ezért megfelelőnek kell tekinteni. Ez azonban nem egyezik meg a Bizottság birtokában levő információkkal.

(33) Először is ugyanezek az olasz hatóságok 1998. október 7-én kelt levelükben azt állítják, hogy egy átlagos bank-

garancia piaci ára, véleményük szerint évi 0,915 %. Ez az érték messze meghaladja az olasz hatóságok által eredetileg előirányzott egyszeri támogatáshoz tartozó éves költséget, valamint a 2004. június 3-án kelt levélben előirányzott prémiumot.

(34) Másodszor az előirányzott prémium elégtelenségét a szintén az olasz hatóságok által nemrég rendelkezésre bocsátott adatok is bizonyítják. Ezek a hatóságok 2003-ban valóban piackutatást végeztek annak felbecslésére, hogy a hitelintézetek hasonló garanciák esetén milyen átlagos jutalékot számíthatnának fel. Az olasz bankoktól származó, a Bizottságnak eljuttatott levelekből kiderül, hogy az összes megkérdezett intézet évi 0,5 %-nál magasabb prémiumot alkalmazna, vagy olyan prémiumsávot, mely az Olaszország által a 2004. június 3-án kelt levélben javasoltnál magasabb. A bankok által kínált prémiumok a következők:

Banca CARIGE	évi 0,50 %-tól 0,75 %-ig
BNL	körülbelül évi 0,60 %
Unicredit	évi 0,60 %
Citigroup	évi 0,60 %
Deutsche Bank	évi 0,70 %-tól 0,80 %-ig
ABN Amro	évi 0,70 %-tól 0,75 %-ig
Banca Intesa	körülbelül évi 0,75 %
Banca di Roma	évi 0,75 %-tól 1,25 %-ig

(35) Harmadszor a javasolt prémium elégtelenségét egyértelműen alátámasztja a Bizottság kiérlelt tapasztalata a német hajózási hitelekkel kapcsolatos garanciarendszerek vizsgálatában, mely az olasz Alaptól eltérően már évek óta működik. A Bizottság 2003 decemberében jóváhagyta a német Länder-ek garancia-rendszereit (512/03⁽⁵⁾ állami támogatás), mivel a bejelentett intézkedések nem minősültek állami támogatásnak a Szerződés értelmében.

(36) A német eset ténylegesen bebizonyította, hogy a mulasztások kockázatának (és az adminisztrációs költségek) fedezéséhez magasabb prémiumok szükségesek: a német rendszerek 0,8 %-tól 1,5 %-ig éves prémiummal működtek a kedvezményezett hitelképességének megfelelően.

⁽⁵⁾ HL C 62., 2004.3.11., 2. o.

(37) Lévén, hogy a német és az olasz rendszerek lényegüket tekintve hasonlóak és hasonló problémákat vetnek fel, a Bizottság javasolta az olasz hatóságoknak, hogy alaposan vizsgálják meg a német tartományi kormányzatok rendszereiről hozott döntések tartalmát, különösen azért, mert amint az már elhangzott, a tartományi kormányzatoknak már voltak különféle garanciális rendszereik a hajózás finanszírozására. Amíg az olasz hatóságok semmiféle módon nem tudták bizonyítani, hogy a rendszer minden valószínűség szerint képes az önfinanszírozásra, a német hatóságok ehelyett jelentős mennyiségű, megbízható történelmi adatot szolgáltatottak becsléseik alátámasztására ⁽⁶⁾.

(38) Ezért a Bizottság elküldte a német regionális közigazgatási szervek rendszereiről szóló határozat egy nem bizalmas példányát. Ezen kívül Olaszország abbéli kérésének megfelelően, hogy teljes és részletes információkat kapjanak, ha lehet közvetlenül a német hatóságoktól, a Bizottság kapcsolatfelvétel céljából az olasz hatóságok és szaktanácsadók rendelkezésére bocsátotta a német hatóságok és érintett szaktanácsadók adatait.

ii. A kockázatok közti különbségtétel hiánya

(39) A Bizottság úgy ítéli, hogy az Alap nem reális kockázatelemzésen alapul és emiatt minden valószínűség szerint nem képes az önfinanszírozásra.

(40) A Bizottság birtokában levő információk bizonyítják, hogy a hajózási finanszírozás olyan ágazat, ahol lehetséges a kockázat esetenkénti becslése és abból a költségek kiszámítása, illetve, hogy létezik a hajózási hitelezésnél normálisan működő *end-financing* típusú garanciák nyújtása. Ezért a hajózási finanszírozásának az összes kedvezményezett számára ugyanazt a prémiumot előírányzó garanciális rendszere nem valószínű, hogy önfinanszírozó tud lenni. Valójában az átlagosnál kisebb kockázatú kedvezményezett számára mindig lehetséges egy olyan kezeset találni, amely az átlagos prémiumnál kisebb költség mellett is hajlandó kockázatot vállalni. Hacsak egy rendszer nem kötelező, a közhatóságok által kínált garanciarendszer csak az átlagosnál nagyobb kockázat fedezésére szolgál és ezért valószínűleg nem eléggé önfinanszírozó.

(41) A rendelkezésre bocsátott információk megmutatják, hogy az Olaszország által a hajózási finanszírozására létrehozott garanciális rendszer előre meghatározott prémiumról rendelkezik és a rendszer igénybevétele nem kötelező. Ugyanakkor az Olaszország által szolgáltatott információk megerősítik, hogy lehetséges a kockázat egyes esetenkénti értékelése (illetve, hogy ezeknek a garanciák nyújtásának létezik piaca). Ezeknek

alapján nem lehet azt állítani, hogy a szóban forgó, egy prémiummal működő garanciarendszer „minden valószínűség szerint” képes az önfinanszírozásra.

(42) Amint az már elhangzott az olasz hatóságok 2004. június 3-án kelt levelükben késznek mutatkoztak egy olyan rendszer bevezetésére, amelynek alapján a különböző kockázattal bíró projektekre különböző prémiumokat alkalmaznak. Ezt a készséget azonban nem támasztották alá semmilyen konkrét javaslattal. Az új rendszert röviden bemutatták a levélben, de abból más a működésére vonatkozó egyéb részlet nem derült ki, bár az olasz hatóságoknak tudatában kellene lenniük, hogy a Bizottság döntéséhez ezek a szempontok alapvető fontosságúak.

(43) Mindenesetre még ha ezt a rendszert elegendőnek is kellene tekinteni a kockázat reális értékeléséhez, elég lenne a javasolt prémiumok (lásd fent) alkalmazása annak bemutatására, hogy a kedvezményezett hajótulajdonosok hasznot tudnának-e húzni az intézkedésből.

iii. Az adminisztrációs költségek fedezése

(44) Az olasz hatóságok nem szolgáltatottak megbízható és részletes becsléseket az Alap tervezésével, összeállításával és kezelésével kapcsolatos összes adminisztrációs költségről a Bizottságnak és ezt a hiányt azóta sem pótolták annak ellenére, hogy a kérdés már az eljárást megindító határozatban felmerült.

(45) A Bizottság ezenkívül úgy ítéli meg, hogy amennyiben az összegyűlt prémiumok már a mulasztás eseteiben nem elégségesek az összes veszteség fedezésére, a *fortiori* nem lesz elegendő az összes adminisztrációs költség fedezésére sem.

(46) Végül az olasz hatóságok közölték a Bizottsággal, hogy a törvény előírt, míg az állam a költségvetésben előírányzott 258 228 449,54 eurót (500 milliárd lírát) az Alap működésére, viszont semmilyen tőkemegtérülést nem említett.

iv. Következtetések

(47) Összegzésképpen a felvonultatott érvekből egyenlőre az derül ki, hogy az olasz hatóságok által előírányzott prémiumok vagy prémiumsávok nem képesek sem a rendszer önfinanszírozásának biztosítására, sem az adminisztrációs költségek fedezésére. Ezenfelül a rendszer alkalmazását nem támasztja alá a kockázat valószínű értékelése. A magánbefektetés kritériuma jó eséllyel nem teljesül.

⁽⁶⁾ Meg kell jegyezni, hogy a hajógyártás piaca globálisnak mondható és a hajózási hitelezésének finanszírozása legalább páneurópai szintű. A német esetből fontos elemeket lehet átvenni függetlenül attól a tényről, hogy a vizsgált rendszerek ezúttal nem Olaszországra vonatkoztak.

(48) Ezen előfeltételek alapján a Bizottság úgy ítél meg, hogy a javasolt intézkedés gazdasági előnnyel szolgál az Alap kedvezményezettjei számára.

b) Állami erőforrások alkalmazása és az intézkedés szelektivitása

(49) A rendszer egyértelműen magába foglalja az állami erőforrások alkalmazását, mivel rendelkezik állami garancia nyújtásáról és az ehhez kapcsolódó pénzügyi eszközök is az állami költségvetés mérlegéből származnak. Az állami garanciák valójában az állam számára jelenthetnek erőforrás-vesztést, mely vállalja a pénzügyi kockázatot és lemond a kedvezményezett által fizetett megfelelő díjról.

(50) Ugyanilyen kézenfekvő, hogy a rendszer szelektív, mivel az állami garanciából csak azok a hajótulajdonosok részesülnek, akik az olasz hajógyáraknál kívánnak építési vagy átalakítási munkát elvégezni (és megfelelnek az olasz törvények által meghatározott feltételeknek).

c) A verseny torzítása és a kereskedelmi forgalomra gyakorolt hatás

(51) Az alap által bizonyos vállalkozásoknak nyújtott előny önmagában versenytorzító hatású, mivel az állami garanciák e vállalkozások számára egyébként hozzáférhetetlen tevékenységek előtt nyitják meg az utat. Az állami garanciák nyújtása a kedvezményezett számlájára írható, megfelelő ellenszolgáltatás nélkül ez utóbbiak számára az olasz hajóépítő iparban versenyelőnyt jelent a hasonló intézkedésből kedvezményt nem élvező európai és nem európai versenytársakkal szemben.

(52) A globális piacon a Közösségen belüli kereskedelem igen erős a hajóépítés területén. A tárgyban szereplő intézkedés ezért hatással van a tagállamok közötti kereskedelemre.

(53) Következésképpen mivel a 87. cikk (1) bekezdésének minden eleme fennáll, a bevezetni kívánt intézkedés a Szerződés értelmében állami támogatásnak minősül.

2. A támogatás közös piaccal való összeegyeztethetősége

(54) A 87. cikk (2) és (3) bekezdése kimondja azokat a feltételeket, melyek alapján egy adott támogatás összeegyeztethető vagy annak tekinthető a közös piaccal. A 87. cikk (3) bekezdésének e) pontja úgy rendelkezik, hogy a

Tanács a Bizottság ajánlására vonatkozóan minősített többséggel meghozott döntéssel meghatározza azokat a külön támogatási kategóriákat, melyek a közös piaccal összeegyeztethetők.

(55) A bejelentés idején a hajóépítő iparnak nyújtott támogatásokat a hajóépítő iparnak nyújtott támogatások új szabályairól szóló 1998. június 29-i 1540/98/EK tanácsi rendelet⁽⁷⁾ szabályozta. Eszerint a rendelet szerint az iparágban nyújtott támogatások csak az abban szereplő feltételekre és célkitűzésekre alkalmazhatók. Ezentúl a hajóépítő ipar működéséhez nyújtott támogatások nem érvényesíthetők a 2000. december 31-e után kötött szerződésekre.

(56) 2004. január 1-jétől érvényes a hajóépítéshez nyújtott állami támogatások új szabályozása⁽⁸⁾ („a hajóépítés támogatásának szabályozása”), mely megerősítette az iparág működéséhez nyújtott bármilyen támogatás tilalmát. Ennek következményeként csak a szabályzatban meghatározott feltételeknek és céloknak megfelelő támogatásokat lehet összeegyeztethetőnek tekinteni.

(57) Az Európai Bíróság ítélete szerint⁽⁹⁾, amennyiben átmeneti szabályozás erről másként nem rendelkezik, a bejelentett állami támogatásokat az összeegyeztethetőségükről szóló határozat elfogadásának időpontjában hatályban levő normatíva szerint kell megvizsgálni. Ami ezt a tényállást illeti, a támogatást ezért a hajóépítés támogatásáról szóló szabályozás fényében kell megvizsgálni.

(58) Mikor az eljárást megindító határozatot elfogadták, már érvényben volt az 1540/98/EK rendelet, s ezért ahhoz jogalapul szolgál. Nem szükséges azonban új eljárást indítani, ha két egymást követő jogszabály tárgyát érintő rendelkezéseiben nincs számottevő különbség. Ebben az esetben egyértelműen ez a helyzet⁽¹⁰⁾.

(59) A hajóépítéshez nyújtott támogatásokról szóló szabályzat és az 1540/98/EK rendelet értelmében a szóban forgó támogatások magukba foglalják az összes fajta, hajógyárnak, hajótulajdonosnak vagy harmadik félnek hajóépítéshez és -átalakításhoz nyújtott közvetlen vagy közvetett támogatást, különösen a hitel és garancia formájában nyújtott támogatásokat, adókedvezményeket⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ HL L 202., 1998.7.18., 1. o.

⁽⁸⁾ A hajógyártáshoz nyújtott állami támogatás keretszabálya (2003/C 317/06) (HL C 317., 2003.12.30., 11. o.).

⁽⁹⁾ Lásd az elsőfokú bíróság 2004. november 18-i ítéletét, T-176/01 eset, Ferriere Nord SpA kontra Bizottság, különösen a 134–140. pontokat.

⁽¹⁰⁾ Lásd T-176/01 eset, 74–82. pontokat.

⁽¹¹⁾ Lásd az 1540/98/EK tanácsi rendelet 2. cikk (2) bekezdését és a hajógyártáshoz nyújtott támogatás szabályzatának 11. pontját.

- (60) Tekintettel a közös piaccal való összeegyeztethetőségre, az eljárást megindító határozat azon a tényen alapul, hogy a tárgyban szereplő támogatás működéshez nyújtott támogatás és ezért összeegyeztethetetlen a 2001. január 1-jei 1540/98/EK tanácsi rendelet (1²) értelmében. Ez a norma a működéshez nyújtott támogatásokat nem engedélyező, hajóépítéshez nyújtott támogatásokról szóló szabályozás értelmében még mindig érvényes.
- (61) Az eljárás megindításáról szóló határozat ezenkívül megvizsgálta a támogatás összeegyeztethetősége értékelésének lehetőségét az OECD-nek a hajóépítéshez és -átalakításhoz nyújtott hiteltámogatásokról szóló rendelkezéseire (1³) figyelemmel. Megerősítést nyert, hogy bár az OECD Megállapodás és az iparági egyezmény alkalmaz normákat a garanciák területén, a Megállapodás minimális referencia-prémiumokra vonatkozó rendelkezéseit nem lehetett alkalmazni, amíg azt az iparági egyezmény résztvevői újra meg nem vizsgálták (1⁴). A helyzet még mindig ez.
- (62) Nem történt meg ehelyett a támogatás 1540/98/EK tanácsi rendelet által meghatározott összeegyeztethetőségről szóló egyéb rendelkezésekre figyelemmel történő vizsgálata, mivel egyértelmű volt, hogy a kérdéses támogatást nem a bezárásra, a megmentésre és az átszervezésre, nem az innovatív beruházásokra, nem kutatás és fejlesztésre és nem környezetvédelemre szánták. Szintén egyértelmű, hogy a támogatás nem e célok elérését, vagy a rendelkezések fényében ugyan kis mértékben de eltérő, hajóépítéshez nyújtott támogatásokról szóló szabályozás megvalósítását szolgálja. Ugyanígy világos, hogy a támogatás nem más, jelenleg a hivatkozott szabályozás által felkarolt horizontális célkitűzések (képzés, foglalkoztatás, KKV-k promóciója) megvalósítására szolgál.
- (63) Azt is ki kell hangsúlyozni, hogy az olasz hatóságok sohasem állították, hogy a támogatást összeegyeztethetőnek kell tekinteni. Ennek következményeként sosem szolgáltatott a Bizottságnak olyan információkat, melynek alapján értékelni lehetne, hogy a támogatás részesülhet-e a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében szereplő általános tilalmak alóli valamely mentességből.
- (64) A fentiekre figyelemmel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jelen esetben semmilyen mentesség nem érvényes a hajó-

építés iparágban nyújtott állami támogatások tilalma alól, tehát az állami támogatásnak minősített intézkedés összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

VI. KÖVETKEZTETÉSEK

- (65) Az előzőek alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a *Fondo speciale di garanzia per il credito navale*-ra vonatkozó támogatási rendszer a közös piaccal összeegyeztethetetlen, állami támogatásokat nyújtó rendszer,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatási rendszer, amelyet Olaszország az 1998. november 30-i 413. sz. törvény 1. cikkével módosított és a Pénzügyminiszter költségvetésről és gazdasági programozásról szóló 2000. december 14-i rendeletével kiegészített 1997. július 31-i 261. sz. törvény 5. cikkének értelmében a hajófinanszírozás számára engedélyezni kíván, összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

A hivatkozott támogatási rendszer ezért nem alkalmazható.

2. cikk

Olaszország az erről a határozatról szóló értesítést követő két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot a megfeleléshez szükséges intézkedésekről.

3. cikk

Ennek a határozatnak az Olasz Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2005. április 6-án.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja

(1²) Lásd az 1540/98/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését.

(1³) Lásd az 1540/98/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (4) bekezdését.

(1⁴) Lásd a hajóépítés támogatásáról szóló szabályozás 23. pontját, mely ugyanazokra – az eljárás megindításáról szóló határozatban idézett – OECD rendelkezésekre hivatkozik.